

۱- کدام گزینه در مورد مفهوم «متن» درست نیست؟

- ۱) کتابها معمولاً متن‌های دیداری به‌شمار می‌روند.
- ۲) هنگامی که کتاب‌ها خوانده شوند، به آن‌ها متن‌های شنیداری یا خوانداری می‌گوییم.
- ۳) هنگامی که از متن سخن می‌گوییم، خواست ما نوشته‌های روی کاغذ و کتاب است.
- ۴) هر چیزی که ذهن ما را به پویایی درآورد، «متن» است.

۲- کدام گزینه ترتیب مواردی را که باید در بررسی و تحلیل متن به آن‌ها توجه کنیم، به درستی نشان می‌دهد؟

- ۱) خوانش - شناسایی و استخراج نکات ادبی - شناسایی و استخراج نکات زبانی - شناسایی و استخراج نکات فکری - نتیجه‌گیری و تعیین نوع
- ۲) خوانش - شناسایی و استخراج نکات زبانی - شناسایی و استخراج نکات فکری - شناسایی و استخراج نکات ادبی - نتیجه‌گیری و تعیین نوع
- ۳) خوانش - شناسایی و استخراج نکات زبانی - شناسایی و استخراج نکات ادبی - شناسایی و استخراج نکات فکری - نتیجه‌گیری و تعیین نوع
- ۴) خوانش - شناسایی و استخراج نکات فکری - شناسایی و استخراج نکات ادبی - شناسایی و استخراج نکات زبانی - نتیجه‌گیری و تعیین نوع

۳- همه گزینه‌ها دارای لحن روایی - داستانی هستند، به جز

- ۱) روزی ز سر سنگ عقابی به هوا خواست / واندر طلب طعمه پر و بال بیاراست
- ۲) چنان قحط سالی شد اندر دمشق / که یاران فراموش کردند عشق
- ۳) یکی در بیابان سگی تشنه یافت / برون از رمق در حیاتش نیافت
- ۴) ز اندازه بیرون تشنه‌ام ساقی بیار آن آب را / اول مرا سیراب کن وانگه بده اصحاب را

۴- کدام گزینه برخی از ویژگی‌های زبانی شعر زیر را به درستی نشان می‌دهد؟

«اگر تندبادی برآید ز کنج / به خاک افکند نارسیده ترنج

ستمکاره خوانیمش ار دادگر / هنرمند دانیمش ار بی‌هنر

اگر مرگ دادست بیداد چیست / ز داد، این همه بانگ و فریاد چیست

از این راز جان تو آگاه نیست / بدین پرده اندر تو راه نیست»

- ۱) کاربردهای تاریخی دستور مانند کاربرد «ار»، «بی.. اندر» - به‌کارگیری واژگان فارسی و نبود واژگان عربی - ترکیب‌سازی مانند «تندباد»
- ۲) کمی واژگان عربی - زبان آسان و روان، به‌کارگیری تضاد مانند «هنرمند» و «بی‌هنر»، «داد» و «بیداد» - اعتقاد به ناآگاه بودن انسان از راز و رمز مرگ و عدم توانایی او در پی بردن به این راز
- ۳) وجود واژگان دشوار - سروده شدن شعر در قالب مثنوی - داشتن لحن روایی و داستانی - قرار دادن خواننده بر سر دو راهی درباره عادلانه یا ناعادلانه بودن مرگ
- ۴) کاربرد واژگان فارسی - کاربردهای تاریخی دستور مانند «ار» به جای اگر، با سروده شدن شعر در قالب مثنوی - کاربرد تضاد

۵- کدام گزینه به ترتیب ویژگی‌های فکری، ادبی و زبانی بیت زیر را نشان می‌دهد؟

«با عقل گشتم همسفر یک کوچه راه از بی‌کسی / شد ریشه‌ریشه دامنم از خار استدلال‌ها»

- ۱) ناراضی بودن از تنهایی و بی‌کس بودن - کاربرد تشخیص - کاربرد واژگان فارسی
- ۲) نكوهش تکیه کردن بر عقل - کاربرد تشبیه - غلبه واژگان فارسی بر عربی
- ۳) نكوهش تکیه کردن بر عقل - کاربرد کنایه - کاربرد واژگان قدیمی فارسی
- ۴) ناچار بودن از تبعیت کردن از عقل - کاربرد کنایه - کاربرد واژگان قدیمی فارسی

۶- ویژگی‌های ادبی به‌کار رفته در بیت زیر در کدام گزینه آمده است؟

«کوه صبرم نرم شد چون موم در دست غمت / تا در آب و آتش عشقت گدازانم چو شمع»

- ۱) مثل - تضاد - کنایه - مراعات‌نظیر
- ۲) تشخیص - تشبیه - مراعات‌نظیر - کنایه
- ۳) تضاد - تشخیص - تشبیه - کنایه
- ۴) تشبیه - مثل - تشخیص - کنایه

۷- بیت کدام گزینه از نظر ویژگی فکری با بیت زیر مطابقت ندارد؟

«قطره آبی که دارد در نظر گوهر شدن / از کنار ابر تا دریا تنزل بآیدش»

- ۱) بلندی از آن یافت کاو پست شد / در نیستی کوفت تا هست شد
- ۲) در این حضرت آنان گرفتند صدر / که خود را فروتر نهادند قدر
- ۳) چو شبنم بیفتاد مسکین و خرد / به مهر آسمانش به عیوق برد
- ۴) با این همه که کبر نكوهیده عادتست / آزاده را همی ز تواضع بود بلا

۸- اگر ابیات زیر را براساس نوع ادبی «تعلیمی، حماسی و غنایی» مرتب کنیم، کدام گزینه درست است؟

آ) کنون من ز ترکان جنگ‌آوران / فراز آورم لشکری بی‌کران

ب) اگر هوشمندی به معنی گرای / که معنی بماند ز صورت به جای

پ) بندهام گو تاج خواهی بر سرم نه یا تبر / هرچه پیش عاشقان آید ز معشوقان نکوست

- ۱) پ - آ - ب
- ۲) ب - آ - پ
- ۳) پ - ب - آ
- ۴) پ - ب - آ

۹- اگر ابیات زیر را براساس ویژگی‌های زبانی کاربرد واژگان غیرفارسی، کاربرد تاریخی دستور، زبان ساده و کاربرد واژه کهن فارسی مرتب کنیم، کدام گزینه درست است؟

آ) تو خود به جوشن و برگستوان نه محتاجی / که روز معرکه بر خود زره کنی مو را

ب) رفتی و نمی‌شوی فراموش / می‌آیی و می‌روم من از هوش

پ) از در صلح آمده‌ای یا خلاف / با قدم خوف روم یا رجا

ت) اگرم برآورد بخت به تخت پادشاهی / نه چنان که بنده باشم همه عمر در رکبیت

- ۱) پ - ت - ب - آ
- ۲) ت - پ - ب - آ
- ۳) پ - ب - آ - ت
- ۴) پ - ب - آ - ت

۱۰- براساس متن زیر کدام گزینه درست است؟

«اما ای پسر اندر کارها افراط مکن و افراط را شوم دان و اندر همه شغلی میانه باش. و در سخن گفتن و سخن گزاردن آهستگی عادت کن و اگر از گران سنگی و آهستگی نکوهیده گردی دوستر دار از آن که از سبکساری و شتابزدگی ستوده گردی. و به دانستن رازی که به تو تعلق ندارد رغبت مکن و جز با خود راز خویش مگوی اگر بگویی آن سخن را زان پس راز مخوان.»

- ۱) بهره‌گیری از تمثیل برای بیان مفهوم مورد نظر - جابه‌جایی اجزای جمله - تعلیمی بودن نوع متن
- ۲) غلبه کاربرد واژه‌های غیرفارسی - دشوار بودن زبان متن - بهره‌گیری از واژگان کهن فارسی
- ۳) کاربرد کم واژه‌های غیرفارسی - حذف اجزای جمله - تعلیمی بودن نوع متن
- ۴) طولانی بودن جمله‌ها - کاربرد کلمات فارسی - بهره‌گیری از واژه‌های کهن فارسی

۱۱- تحلیل‌های آورده شده در مقابل کدام گزینه درست نیست؟

- ۱) «لهی ادای شکر تو را هیچ زبان نیست و دریای فضل تو را هیچ کران نیست و سر حقیقت تو بر هیچ کس عیان نیست، هدایت کن بر ما رهی که بهتر از آن نیست»: زبان متن آهنگین و دارای موسیقی است - موضوع متن مناجات نویسنده با خداوند است و کاربردهای دستور تاریخی در آن دیده نمی‌شود.
- ۲) «آوردن آنکه که به زمینی که موطن پیلان و معدن گوهر ایشان است، پیلی پدید آمد عظیم هیکل، جسیم پیکر، مهیب منظر که فلک در دور حمایلی خویش چنان هیکلی ندیده بود و روزگار زیر این حصار دوازده برج چنان بدنی نهداد»: متن داستانی و روایی است - ترکیب‌سازی نویسنده و نیز کاربرد واژه‌های عربی در متن قابل توجه است.
- ۳) «ناخوش آوازی به بانگ بلند قرآن همی خواند. صاحب‌دلی برو بگذشت. گفت تو را مشاهره (دستمزد) چند است؟ گفت: هیچ. گفت پس این زحمت خود چندین چرا همی دهی؟ گفت: از بهر خدای می‌خوانم. گفت از بهر خدا مخوان»: جمله‌ها ساده و کوتاه هستند - متن از نوع طنز و لطیفه است و کاربردهای دستور تاریخی در آن دیده می‌شود.
- ۴) «چنین گوید ابومعین‌الدین ناصر خسرو القبادیانی المروزی تاب الله عنه که من مردی دبیرپیشه بودم و از جمله متصرفان در اموال و اعمال سلطانی، و به کارهای دیوانی مشغول بودم و مدتی در آن شغل مباشرت نموده در میان اقربان شهرتی یافته بودم»: نویسنده در این متن به بیان شرح حال زندگی خود پرداخته است؛ تکرار اجزای جمله در متن به کار رفته است و نویسنده غالباً از واژه‌های عربی استفاده کرده است.

۱۲- متن کدام گزینه از نظر نوع ادبی با دیگر گزینه‌ها تفاوت دارد؟

- ۱) نیک‌بختان به حکایت و امثال پیشینیان پند گیرند زان پیشتر که پسینیان به واقعه او مثل زنند. دزدان دست کوه نهند تا دستشان کوتاه کنند.
- ۲) اندک اندک خیلی شود و قطره قطره سیلی گردد یعنی آنان که دست قوت ندارند سنگ‌خورده نگه دارند تا به وقت فرصت دمار از دماغ ظالم برآرند.
- ۳) دوستی را که به عمری فراچنگ آرند نشاید که به یک دم بیازارند.
- ۴) ای عزیز به خدا رسیدن فرض است و لابد هر چه به واسطه آن به خدا رسند فرض باشد به نزدیک طالبان. عشق بنده را به خدا برساند. پس عشق از بهر این معنی فرض راه آمد.

۱۳- در کدام گزینه «ویژگی‌های ادبی» کمتر به کار رفته است؟

- ۱) فراش باد صبا را گفته تافرش زمردین بگسترد و دایه ابر بهاری را فرموده تا بنات (دختران) نبات (گیاهان) در مهد زمین بپرورد درختان را به خلعت نوروزی قبابی سبز ورق (برگ) در بر گرفته.
- ۲) و چون تو با کسی خوبی کنی بنگر که در وقت خوبی کردن هم چندان راحت که بدان کس رسد در دل تو خوشی و راحت پدید آید؛ و اگر با کسی بدی کنی بچندان رنج که بدو رسیده باشد بنگر تا بر دل تو چه ضحرت (تنگدل شدن، اندوه) و گرانی برسد.
- ۳) آورده‌اند که در مرغزاری (چمن‌زار) که نسیم آن بوی بهشت را معطر کرده بود و عکس آن روی فلک را منور گردانیده، از هر شاخی هزار ستاره تابان و در هر ستاره هزار سپهر حیران.
- ۴) اما آن چه در کویر زیبا می‌روید، خیال است! این تنها درختی است که در کویر خوب زندگی می‌کند، می‌بالد و گل می‌افشاند و گل‌های خیال! گل‌هایی هم چون قاصدک، آبی و سبز و کبود و عسلی....

۱۴- بیت‌های کدام گزینه با عبارت زیر از نظر «نوع فکری» بیشتر مطابقت دارد؟

«چون بشناختم که آدمی، شریف‌تر خلاق است و قدر ایام خویش نمی‌داند، در شگفت افتادم و چون نیک بنگریستم؛ دریافتم که مانع آن، راحت اندک و نیاز حقیر است که مردمان بدان، مبتلا گشته‌اند.»

- ۱) حد ندارد وصف رنج آن جهان / سهل باشد رنج دنیا پیش آن
ای خنک (خوشا به حال...) آن کو جهادی می‌کند / بر بدن زجری و دادی می‌کند
- ۲) ترک دنیا هر که کرد از زهر خویش / بیش آید پیش او دنیا و بیش
- ۳) افسوس که سرمایه ز کف بیرون شد / وز دست اجل بسی جگرها خون شد
کس نامد از آن جهان که پرسم از وی / کاحوال مسافران دنیا چون شد
- ۴) آن مایه ز دنیا که خوری یا پوشی / معذوری اگر در طلبش می‌کوشی
باقی همه رایگان نیززد هشدار / تا عمر گرانبها بدان نفروشی

۱۵- ویژگی‌های زبانی متن زیر در همه گزینه‌ها درست آمده است، به جز

«آوردن آنکه که ز زغی در کوه بر بالای درختی خانه داشت، و در آن حوالی سوراخ ماری بود. هرگاه که زاغ بچه بیرون آوردی مار بخوردی. چون از حد بگذشت و زاغ درماند، شکایت آن بر شگال که دوست وی بود بکرد و گفت: می‌اندیشم که خود را از بلای این ظالم جان‌شکر (شکارکننده جان) باز رهانم. شگال پرسید که به چه طریق قدم در این کار خواهی نهاد؟ گفت می‌خواهم که چون مار در خواب شود ناگاه چشم‌های جهان‌بینش برکنم، تا در مستقبل (آینده)، نور دیده و میوه دل من از قصد او ایمن گردد.»

- ۱) ترکیب سازی
- ۲) جمله‌های کوتاه و بهره‌گیری از ایجاز
- ۳) کاربرد فعل در قالب دستور تاریخی
- ۴) حذف «را» مفعولی